

ONDRUSKA

**Ruuskanen-Ruuska sukuseuran
sukuviesti 42
huhtikuu 2021**

Riihipetäjä kuvattu todennäköisesti kesällä 1959

Sukuseuramme tunnus on rauhoitettu riihipetäjä, joka kasvaa Siilinjärven Kuuslahdessa Rannan Asikkalan pellolla.

Lehtemme on saanut nimensä sukunimemme lähtökohtana olevasta nimestä Andreas, jonka toinen muoto on Ondrei, Ondruska. Tästä muotoutuivat vähitellen Ruska, Druska ja Ruskain sekä vuosisatojen aikana Ruuskanen ja Ruuska.

Ondruska 42, huhtikuu 2021

Lyhyesti	2
Puheenjohtajan kynästä	3
Sukukokouskutsu	4
Toimintakertomus 1.1.2018-31.12.2020	6
Tuloslaskelma	8
Tase	9
Toimintasuunnitelma ja talousarvio	10
Tervetuloa Pyynikin kesäteatteriin	12
Johan Fredrik Ruuskanen, Markku Ruuskanen	12
Hautamuistomerkki kertoo tarinaa, Kaisa Miettinen	14
Heinänteko, Markku Ruuskanen	15

Lehtitoimikunta: Markku Ruuskanen [markkuj.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi) ja Marita Nygrén [marita.nygren\(at\)gmail.com](mailto:marita.nygren(at)gmail.com)

Ondruskaan osoitetut jutut osoitteeseen: [marita.nygren\(at\)gmail.com](mailto:marita.nygren(at)gmail.com) tai Marita Nygren, Klaavuntie 1 B 13, 00910 Helsinki (p. 040 7089794)

Kaikenlaiset tarinat, piirustukset, kuvat ja muistelot lehden lukijoilta, myös siltä nuorimmalta sukupolvelta, ovat tervetulleita lehdessä julkaistavaksi. Mikäli et halua, että juttu julkaistaan kotisivujen nettiversiossa, ilmoita asiasta Marita Nygrénille [marita.nygren\(at\)gmail.com](mailto:marita.nygren(at)gmail.com) artikkelin poistamiseksi.

Jäsenasiat ja osoitteenmuutokset: [vpruuskanen\(at\)outlook.com](mailto:vpruuskanen(at)outlook.com)

Lyhyesti

Kansikuva: Menneiden aikojen näkymä Joselininniemen lahdenpoukaman (ent. Viipurinlahti) vastarannalta. Vasemmalla oleva kesäkahvila lähellä nykyistä Pyynikin kesäteatteria.

Kuva: tamperewanhatpostikortit.wordpress.com/

Reilu vuosi on vierähtänyt koronarajoitusten parissa. Mielenkiinnolla odotamme millä aikataululla rajoituksia puretaan ja tapaamme sukukokouksessa Tampereella elokuun alkupuolella.

Kokoukseen kuitenkin valmistaudumme julkaise-

malla kokousasiakirjat tässä lehdessä. Pokkeuksena aikaisempiin kokousasiakirjoihin toimintakertomus ja tilinpäätös ovat kolmelta vuodelta eli 2018-2020.

Kiitokset jälleen aktiivisille jutuntekijöille Kaisa Miettiselle ja Markku Ruuskaselle!

Aurinkoista ja lämmintä kevättä itse kullekin sukulaiselle! Ehkä Tampereella tavataan!

Puheenjohtajan kynästä

Koko Suomessa olemme saaneet nauttia tällä kertaa oikeasta talvesta, joka on tarjonnut kaikille mahdollisuuksia hiihtoon ja muuhun ulkoiluun talvisissa olosuhteissa. Ulkoiluharrastus on lisääntynytkin ja omalta osaltaan sekin on lisännyt maamme jälleen kerran saamaa maailman onnellisimman maan arvoa sitäkin huolimatta, että olemme eläneet tavallisuudesta poikkeavissa olosuhteissa maastapoistumisrajoituksineen.

Talven aikana olen selvittänyt Ruotsiin ja Amerikkaan muuttaneita sukulaisiamme. Värmlantiin eli suomalaismetsiin Norjan rajalle muutti paljon suomalaisia 1500-luvulta alkaen ja onhan sinne Ruuskasiakin muuttanut. Nils Perinpoika Ruuaskoinen eli Niilo Pekanpoika Ruuskanen asui Värmlannin Hollandstorpissa. Hänen jälkeläisiään asuu varmaan vieläkin Ruotsissa, mutta toistaiseksi DNA-tutkimuksiin ei ole vielä sattunut osumia Ruotsin suunnalta.

Amerikkaan muutto oli vilkasta 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa. Karstulasta, Nivalasta ja Viitasaarelta Pohjois-Amerikkaan muutti kymmenittäin Ruuskia yksitellen ja perhekunnittainkin. Ruuskasiakin muutti jonkin verran Amerikan mantereelle. Heidän matkojaan on luettavissa Siirtolaisinstituutin rekistereistä, kun ne taas on avattu pitkän tauon jälkeen yleiseen käyttöön. Palaamme näihin muuttotietoihin Ondruskan myöhemmissä numeroissa tarkemmin. Tässä lehdessä on kertomus liikemies K.P.Ruusksen serkun Johan Fredrik Ruuskasen Tampereelle perustamasta villakutomaliikkeestä.

Hallituksemme piti jälleen kevätkokouksensa etänä, kun kokoontumisrajoitukset eivät muuta sallineet. Käsittelimme viime vuoden

tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä vahvistimme toimintasuunnitelman ja talousarvion tuleville vuosille. Nämä asiakirjat sekä kokouskutsu ensi kesän sukkokokoukseen on tässä lehdessä jäljempänä. Tarkoituksenamme on pitää viime vuodelta lykätty sukkokokous elokuun 7. päivänä Tampereella, mikäli Suomen hallituksen asettamat kokoontumisrajoitukset sitä ennen purkautuvat. Iltaohjelmalla on tarjolla Pyynikin Kesäteatterin esitys Tohvelisankarin rouva. ***Jos kokoontumisrajoitukset jatkuisivat vielä elokuulle saakka, sukkokokous tullaan toteuttamaan etäkokouksena internetin välityksellä siitäkin huolimatta, ettei kaikilla ole mahdollisuutta osallistua kokoukseen netin kautta. Tämä on tarpeen, jotta yhdistyksen toimintaa voidaan jatkaa laillisissa puitteissa.***

Viime keväänä julkaistua sukkokirjan kolmatta osaa sekä muitakin osia on saatu myytyä varsin kohtuullinen määrä vallitseviin olosuhteisiin nähden. Kaksi kolmasosaa uusista Ruuskan sukuhaaroja käsittelevistä kirjoista on jo myyty ja yhdistyksen talous on saatu pysymään hyvänä myynnin ja hyvin kertyneiden jäsenmaksujen ansiosta. Yhdistyksellä on myynissä myös muita tuotteita, kuten viirejä ja standaareja. Sukuseuran vaakunaa voi ostaa myös postimerkinä ja tuotteiden tilausohjeet ovat luettavissa sukuseuramme nettisivun yläpalkin kautta.

Jäsenmäärään on viimeaikoina vaikuttanut luonnollisen poistuman lisäksi muutama eroaminen, mutta uusiakin jäseniä olemme saaneet tämänkin vuoden aikana jo useita. ***Toivotan uudet jäsenet tervetulleiksi sukuseuramme toimintaan!*** Kannustaisin kaikkia uusien jäsenien hankintaan ja samalla muistuttaisin edelleenkin siitä, että hyvän yhteydenpidon ja jäsenmaksujen keräämisen helpottamiseksi sähköpostiosoitteet on syytä ilmoittaa jäsenasioiden hoitajallemme Veli-Pekalle, jonka yhteystiedot ovat tämän lehden lopussa.

Toivottavasti tapamme elokuussa Tampereella!

Markku Ruuskanen

Sukukokouskutsu

RUUSKANEN-RUUSKA SUKUSEURA RY

KOKOUSKUTSU SUKUSEURAN KOKOUKSEEN

Aika ja paikka **Holiday Club Tampereen Kylpylä,
Lapinniemenranta 12, 33180 Tampere
07.08.2021 klo 11.30 alkaen ilmoittautuminen ja lounas
klo 13.00 sukukokous**

Kokouksessa käsiteltävät asiat:

- 1. Sukukokouksen avaus klo 13.00**
- 2. Sukukokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- 3. Kokouksen puheenjohtajan, sihteerin ja kahden pöytäkirjantarkastajan valinta sekä kahden ääntenlaskijan valinta**
- 4. Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen**
- 5. Seuran tilinpäätöksen, vuosikertomuksen ja toiminnantarkastajien lausunnon esittely edellisen sukukokouksen jälkeiseltä ajalta**
- 6. Tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapaudesta päättäminen**
- 7. Toimintasuunnitelman vahvistaminen seuraavalle sukukokousta seuraaville kahdelle vuodelle, jäsenmaksuista päättäminen seuraaville kahdelle vuodelle ja talousarviosta päättäminen seuraaville kahdelle tilikaudelle**
- 8. Hallituksen jäsenmäärästä päättäminen**
- 9. Hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten valinta**

Aiemmat jäsenet Markku Ruuskanen (pj.), Outi Rytönen (varapj), Seppo Ruuskanen, Annukka Ruuskanen, Marjatta Vesterinen (siht), Veli-Pekka Ruuskanen, Juha-Pekka Ruuskanen, Arja Suuronen ja Jari Ruuska
- 10. Kahden toiminnantarkastajan ja kahden varatoiminnantarkastajan valinta kahdelle seuraavalle tilikaudelle**

Aiemmat toiminnantarkastajat Jukka Immonen ja Olli-Mikko Ruuskanen sekä varatoiminnantarkastaja Antti Ruuskanen (Heinola)
- 11. Todetaan myönnettyjen stipendien saajat ja huomionosoitukset.**
- 12. Sukukirjan kolmososan esittely**
- 13. Muut asiat ja tiedotusasiat**
- 14. Seuraavan sukukokouksen aika ja paikka**
- 15. Kokouksen päättäminen ja kokouskahvit**

Oheisohjelma

Pyynikin kesäteatterista on varattu paikkoja näytelmään Tohvelisankarin rouva. Teatteriesitykseen on ilmoittauduttava samalla, kun ilmoittautuu sukukokoukseen. Teatteriesityksestä peritään erillinen maksu.

Osallistumismaksut sukukokoukseen ovat yhdeltä **aikuiselta 50 euroa** ja osallistujan ollessa 5-15 vuotias osallistumismaksu on 25 €. Alle 5-vuotiaat saavat osallistua ilmaiseksi.

Osallistumismaksu sisältää kokousohjelman lisäksi ruokailun ravintolan noutopöydästä ennen sukukokouksen alkua ja kokouskahvit.

Teatteriesityksen osallistumismaksu on 30 euroa hengeltä.

Ilmoittautuminen

Sukukokoukseen voitte ilmoittautua mieluiten sähköpostilla osoitteeseen: markkuj.ruuskanen@kolumbus.fi. tai postitse osoitteella Ruuskanen-Ruuska sukuseura ry, Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää. Puhelinnumero on 050-572 9534.

Ilmoittautumiset on tehtävä **viimeistään kesäkuun loppuun mennessä**. Ilmoittautuneille lähetetään pankkisiirrot joko sähköpostilla tai kirjeitse.

Kokoontumisrajoitusvaraus

Mikäli viranomaisten asettamat kokoontumisrajoitukset estävät tälläkin kertaa sukukokouksen toteuttamisen normaalina kokouksena, kokous pidetään internetin kautta pidettävänä etäkokouksena.

Tästä järjestelystä ilmoitetaan sukukokoukseen ilmoittautuneille sähköpostilla ja nettisivun kautta.

RUUSKANEN-RUUSKA sukuseura ry:n hallitus

MAJOITUSTARJOUS

Huonehinta sisältää majoituksen, aamiaisen, kylpylän ja kuntosalin käytön

135€/vrk/1-hh:ssa; 150€/vrk/2-hh:ssa ja 190€/vrk/perhehuone (2 aikuista ja 1-2 lasta)

Meille on tehty huonevarauskiintiö, nimellä ”Ruuskanen-Ruuska”, josta jokainen varaa ja maksaa itse. Kiintiö umpeutuu 31 vuorokautta ennen tilaisuutta.

Huoneet käytössänne saapumispäivänä klo 15.00 alkaen ja luovutus lähtöpäivänä viimeistään klo 12.00.

HOLIDAY CLUB Tampereen kylpylä Puh. 0300 870 930;

Sähköposti: Hotellimyynti.tampere@holidayclub.fi

Ruuskanen-Ruuska sukuseura ry

Toimintakertomus 1.1.2018 - 31.12.2020

Toimintakautena Ruuskanen-Ruuska sukuseuran hallitukseen kuuluivat Kuopion sukukokoukseen 11.8.2018 saakka puheenjohtajana Markku Ruuskanen, varapuheenjohtajana Outi Rytönen ja jäsenenä sihteerinä toiminut Marjatta Vesterinen, Seppo Ruuskanen, Reino Ruuskanen, Annukka Ruuskanen, Jorma Ruuska, Veli-Pekka Ruuskanen ja Juha-Pekka Ruuskanen. Kuopion sukukokouksessa omasta aloitteestaan hallituksen tehtävistä poistuneiden Reino Ruuskasen ja Jorma Ruuskan tilalle sukukokous valitsi Arja Suurosen ja Jari Ruuskan. Muutoin entiset valittiin hallitukseen uudelleen. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Markku Ruuskanen. Hallituksessa ovat edustettuina Rantasalmen, Nilsiä ja Maaningan sukuhaarat Ruuskasten puolelta sekä Kaukolan, Viitasaaren ja Kiuruveden sukuhaarat Ruuskien puolelta. Valinnoissa on ollut tavoitteena eri sukuhaarojen tasapuolinen edustus. Sihteerin asioita on hoitanut Marjatta Vesterinen ja rahastonhoitajana on toiminut Markku Ruuskanen. Kokouksen päätöksinä toiminnantarkastajiksi vuosille 2018-2019 valittiin Jukka Immonen ja Olli-Mikko Ruuskanen, varalle Antti Ruuskanen Heinolasta. Yhdistyksen kirjanpitoa on hoitanut Tilitoimisto Pöysti.

Sukukokous pidettiin Kuopiossa Hotelli Iso-Valkeisessa. Kokoukseen ennakkoon ilmoittautui 105 osallistujaa. Paikalla olijoiden kokonaismäärää voidaan pitää hyvänä. Kokous alkoi ruokailulla, kahvit tarjottiin kokouksen lopuksi. Sukukokouksessa todettiin, että sukuseura oli jakanut stipendejä v. 2018 opintoihin Akseli Alastalolle, Kati Ruotsalaiselle ja Simo Ruuskaselle. Vuonna 2019 stipendi jaettiin Matti Juhani Ruuskalle opintoihin. Hallituksesta eronneille Reino Ruuskaselle ja Jorma Ruuskalle myönnettiin tunnustuksena pitkäaikaisesta sukuseuratyöstä sukuvaakunoita esittävät taulut. Kokousohjelmassa kuultiin imitaattori Vesa Ruuskan hauska live-esitys.

Iltaohjelmassa osanottajille oli kiertoaajelu Kuopion kaupungin keskusta-alueella ja Puijolla. Kiertoaajelun aikana vierailtiin Ortodoksimuseo Riisassa, jossa kuultiin mielenkiintoinen esitys museon tallennetuista aarteista. Kokouksessa sukuseuran tuotteiden myynti, kuten kirjojen, pinssien, standarien ja viirien kauppa kävi suhteellisen mukavasti, ja tuottoja saatiin myynneistä yhteensä 1 099 euroa.

Ondruska-sukulehden toimituskuntaan ovat kuuluneet Markku Ruuskanen, Marita Nygrén, Raija Peltola. Raija Peltola ilmoitti erostaan lehden toimituskunnasta vuonna 2020. Lehti ilmestyi kolme kertaa vuosina 2018 ja 2019 ja kaksi kertaa v. 2020. Veli-Pekka Ruuskasen vastuulla ovat lisäksi olleet jäsenasiat ja Juha-Pekka Ruuskasen vastuulla kotisivut sekä Facebook-sivu. Kotisivut löytyvät osoitteesta www.ondruska.fi. Jäsenmaksuksi vuosille 2018 ja 2019 kokous päätti 20 euroa. Lisäpontena sukukokous totesi, että seura ottaa jäsenmaksuja suurempinakin vastaan, jos jäsenet haluavat vapaaehtoisesti tukea seuran toimintaa. Lukuisat jäsenet olivatkin maksaneet jäsenmaksun päätettyä määrää korkeampana.

Sukukokous antoi valitulle hallitukselle erilaisia tehtäviä. Tärkeimpänä tehtävänä oli toteuttaa vuonna 2019 jäsenille sukumatka, joka suuntautui elokuussa 2019 Viitasaarelle Ruuskan suvun kanta-alueelle. Tapahtuma alkoi kokoontumisella Aikon Kartanossa ja bussilla tehty matka suuntautui ensin Keitelepuhjan Ruuskan luomutilalle, jossa saimme kuulla esitelmän tilan lihantuotannosta ja muusta toiminnasta. Seuraava

kohde oli Keihärinkoski, jossa nautimme kahvit ja teet kosken lähistöllä olevassa kahvilassa. Seuravaksi suuntasimme Huopanan kylän läpi Huopanankoskelle, jossa tutustuimme kalastusmuseoon. Matka jatkui Viitasaaren keskusta Pappilan alueelle, jossa Ville-vaari oli perheineen asunut ennen muuttoaan Toulaaseen. Iltaohjelmassa oli runoesitys ja trubaduurin tarina-esitys sekä tarinointia illan viiletessä. Matkalle osallistui yhteensä vajaa 60 sukulaista, joista suuri osa yöpyikin Aikon Kartanossa. Tapahtuman järjestelyistä vastasi toimikunta, johon kuuluivat Seppo Ruuskanen, Outi Rytönen ja Elina Ruuska.

Sukukokous päätti antaa hallitukselle valtuudet sukukirjan kolmannen osan uuden painoksen ottamisesta. Sitä varten on kerätty uusia sukutietoja, joita on saatu koottua Ruuskan sukuhaarojen osalta yli 11 500 henkilöstä. Keräämisestä on vastannut Markku Ruuskanen, joka on tehnyt uudet sukutaulustot. Sukutaulustoja ovat oikolukeneet Marjatta Vesterinen, Asko Ruuskanen ja Outi Rytönen. Kirjan tekemisestä hallituksen puheenjohtaja kävi esitelmöimässä Pihtiputaalla pidetyssä sukhistoriatapahtumassa syksyllä 2019. Hallitus päätti tilata uuden painoksen, joka valmistui kevään 2020 aikana. Samalla otettiin uusi painos tekstiosuuden käsittävistä ykkösosasta aiemman painoksen ollessa loppumassa. Uutta kolmososaa myytiin 67 kappaletta vuoden 2020 loppuun mennessä.

Koronapandemian aiheuttamien kokoontumisrajoitusten vuoksi hallituksen kokoukset on pidetty etäkokouksina vuoden 2020 maaliskuusta alkaen. Samasta syystä hallitus päätti siirtää vuoden 2020 sukukokousta vuodelle eteenpäin.

Sukuseuran jäsenmäärä on ollut noususuunnassa. Vuoden 2016 lopussa jäsenmäärä oli 274, vuoden 2018 lopussa seurassa oli 298 jäsentä ja vuoden 2019 lopussa 304 jäsentä. Vuoden 2020 lopussa jäsenmäärä oli 290.

Sukuseuran jäsenmaksutuotot vuodelta 2018 olivat 5 665 euroa, vuodelta 2019 jäsenmaksuja kertyi 5 525 euroa ja 5 680,00 euroa vuodelta 2020. Myyntituloja kertyi 2 231 € vuodelta 2018 ja 896 € vuodelta 2019 ja 6 510 euroa vuodelta 2020. Varsinaisen toiminnan kulut vuodelta 2018 olivat yhteensä 4 272,80 euroa, vuodelta 2019 yhteensä 3 292,40 euroa ja vuodelta 2020 8 752,30 euroa. Vuoden 2018 alijäämä oli 1 518,52 euroa, vuoden 2019 osalta 180,26 euroa ja vuoden 2020 alijäämä 1 772,43 euroa. Alijäämiin vaikutti hallituksen käynnistämä Ruuskan sukuhaarojen sukutietojen päivityshanke, jonka kuluista valtaosa on kirjattu hallinnon painatustöiden kuluihin. Vuoden 2020 alijäämään vaikutti Ruuskan sukukirjan sekä sukukirjan tekstiosan painatustyöt, joita ei täysimääräisesti vielä saatu katettua myyntituloilla vuonna 2020.

Taseen loppusumma vuoden 2018 lopussa oli 2 921,22 euroa, vuoden 2019 lopussa 2 740,96 euroa ja vuoden 2020 lopussa 1 668,53 euroa. Pankkitilin saldo vuoden 2018 lopussa oli 2 921,22 euroa, vuoden 2019 lopussa 2 740,96 euroa ja vuoden 2020 lopussa 1 668,53 euroa. Sukukirjan painatuslaskun maksamiseksi sukuseuralla oli lyhytaikaista velkaa vuoden 2020 lopussa 700 euroa. Velka on maksettu pois vuoden 2021 maaliskuussa. Tuotot ja kulut ilmenevät tuloslaskelmasta ja pankkitilin saldo taseesta.

Hotelli Iso-Valkeinen. Kuva: booking.com

Aikon kartano. Kuva: booking.com

Tuloslaskelma

0077 Ruuskanen-Ruuska sukuseura
Tilikausi 1.1.2018-31.12.2020

TULOSLASKELMA

Sivu 1
Pvm 1.3.2021

	1.1.2020-31.12.2020	1.1.2019-31.12.2019	1.1.2018-31.12.2018
VARSINAINEN TOIMINTA			
Toiminnanala A Tuotot			
3000 Sukujuhlatuotot	0,00	4 099,00	4 590,00
3002 Viirit	60,00	178,00	0,00
3003 Standaarit	0	80,00	0,00
3004 Sukukirjat	6 450,00	638,00	2 231,00
Tuotot yhteensä	6 510,00	4 995,00	6 821,00
Kulut			
Muut kulut			
3070 Sukujuhlien kulut	0,00	-3 219,00	-3 978,00
3077 Sukuseuratuotteiden kulut	-8 752,30	-73,40	-294,80
Yhteensä	-8 752,30	-3 292,40	-4 272,80
Kulut yhteensä	-8 752,30	-3 292,40	-4 272,80
Toiminnanalan kate	-2 242,30	1 702,60	2 548,20
Varsinaisen toiminnan yhteistuotot ja -kulut			
Kulut			
Muut kulut			
39703 Matka- ja kokouskulut	0,00	-1 304,40	-524,20
39740 Lehdet ja kirjallisuus	0,00	0,00	-45,00
39744 Tietoliikennekulut	-91,80	-67,80	-67,80
39746 Sukututkimus	-187,00	-281,00	-177,50
39747 DNA-tutkimus	0,00	-192,10	-204,51
39803 Kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut	-863,05	0,00	-803,52
39806 Jäsenmaksut	0,00	-190,00	-190,00
39808 Hallinnon postikulut	-76,65	0,00	-386,05
39809 Maksuliikennekulut	-113,41	-24,00	-30,00
39815 Toimistotarvikkeet	-97,91	0,00	-126,25
39816 Ansiomitalit ja stipendit	0,00	-250,00	-600,00
39817 Hallinnon painatustyöt	0,00	-2 117,90	-3 744,98
39818 Jäsenlehden kulut	-3 780,31	-2 980,66	-2 831,91
Yhteensä	-5 210,13	-7 407,86	-9 731,72
Kulut yhteensä	-5 210,13	-7 407,86	-9 731,72
Yhteisten erien kate	-5 210,13	-7 407,86	-9 731,72
Tuotto-/kulujäämä	-7 452,43	-5 705,26	-7 183,52
Varainhankinta			
Tuotot			
4000 Jäsenmaksut	5 680,00	5 525,00	5 665,00
Tuotot yhteensä	5 680,00	5 525,00	5 665,00
Varainhankinnan kate	5 680,00	5 525,00	5 665,00
Tuotto-/kulujäämä	-1 772,43	-180,26	-1 518,52
Tuotto-/kulujäämä	-1 772,43	-180,26	-1 518,52
Tilikauden tulos	-1 772,43	-180,26	-1 518,52
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 772,43	-180,26	-1 518,52

Tase

0077 Ruuskanen-Ruuska sukuseura
Tilikausi 1.1.2018-31.12.2020

TASE

Sivu 2
Pvm 1.3.2021

Rahayksikkö EURO

31.12.2020 31.12.2019 31.12.2018

VASTAAVAA

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Rahat ja pankkisaamiset

1910 Nordea FI20 1280 3500 0415 72	0,00	2 740,96	2 291,22
1920 Lammin SP FI81 4260 0010 4018 07	1 668,53	0,00	0,00

Rahat ja pankkisaamiset yht. 1 668,53 2740,96 2 921,22

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ 1 668,53 2 740,96 2 921,22

VASTAAVAA YHTEENSÄ

1 668,53 2 740,96 2 921,22

Rahayksikkö EURO

31.12.2020

31.12.2019

31.12.2018

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Toimintapääoma (ed. tilik. yli-/alijäämä)

2251 Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	2 740,96	2 921,22	4 439,74
Yhteensä	2 740,96	2 921,22	4 439,74

Tilikauden

ylijäämä/alijäämä -1 772,43 -180,26 -1 518,52

2375 Tilikauden alijäämä

Yhteensä -1 772,43 -180,26 -1 518,52

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 968,53 2 740,96 2 921,22

Lyhytaikainen

Muut velat

2949 Lyhytaikaiset velat	700,00	0	0
--------------------------	--------	---	---

Yhteensä 700,00 0 0

Lyhytaikainen yhteensä 700,00 0 0

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ

700,00 0 0

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

1 668,53 2 740,96 2 921,22

Ruuskanen-Ruuska sukuseura ry

Toimintasuunnitelma 2021 - 2023

Ondruska-lehden julkaiseminen

Lehti on todettu hyväksi kanavaksi tietojen ja tiedottamisen suhteen. Lehdessä toivotaan toimikunnan kirjoitusten lisäksi jäseniltä omia kirjoituksia, valokuvia, muisteluksia ja ihan tavallisia kertomuksia jne. Lehtitoimikunta toivoo vinkkejä jäsenistöltä lehden sisällön kehittämiseen.

Nettisivut

Nettisivujen kautta tulee sähköpostia hallituksen jäsenille suku-, lehti-, kirja-, yms. asioista. Lehden jokainen numero on kotisivulta saatavissa sähköisessä muodossa luettavaksi. Samoin lehden voi tilata sähköisenä omaan sähköpostiinsa. Sähköinen lehti vähentää osaltaan myös lehden painatus- ja jakelukustannuksia.

Jäsenmaksujen kerääminen

Jäsenmaksut kerätään vuoden alkuneljänneksellä jäsenille lähetetyllä jäsenmaksupankkisiirrolla. Jäsenmäärä on jokaisena vuotena ollut hienoisessa kasvussa, joten tavoitteena on, että vuoden 2023 lopussa jäsenmäärä lähestyisi 320 jäsentä. Jäsenmaksulomakkeet pyritään toimittamaan jäsenille sähköpostitse.

Sukutietojen kerääminen

Sukutietojen kerääminen jatkuu aikaisempien vuosien tapaan. Uusia sukutietoja on saatu viime vuosina paljon Ruuskan sukuhaarojen osalta. Myös Ruuskasen sukuhaaroista on saatu uusia tietoja. Sukutietoja voi päivittää lähettämällä tiedot Markku Ruuskaselle, sähköposti: markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi tai postitse os. Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää.

Ruuskan sukukirjan uusi painos

Ruuskan sukuhaarojen tiedot on julkaistu uutena painoksena kesällä 2020. Myös Ruuskasen sukuhaaroja käsittelevää kakkososaa on edelleen myynnissä. Kirjoja markkinoidaan Ondruska-lehden ja nettisivujen sekä sähköpostin kautta. Jäsenistön toivotaan hoitavan markkinointia myös oman lähisuvun tapaamisissa ja keskusteluissa. Kirjan markkinoinnin yhteydessä markkinoidaan myös jäsenyyttä.

Vaakunan käyttö

Vaakuna toimii suvun ja sukuseuran tunnuksena eri yhteyksissä. Esimerkkeinä ovat standaari, viiri ja paita ja pinssi. Postimerkin tilaaminen tapahtuu netistä postin sivun kautta. Ohjeet tilauksiin löytyvät kotisivulta.

Huomioimiset

Huomioimissääntöjen mukaisesti muistetaan henkilöitä ja yhteisöjä eri tilanteissa.

Apurahat

Apurahojen jakamista jatketaan vuosittain toimikautena edelleen.

Jäsenyydet

Seura on jäsenenä Sukuseurojen Keskusliitossa. Keskusliitto julkaisee kirjoja ja lehteä sekä laatinut sukutietojen julkaisemista koskevat käytännösäännöt yhdessä muiden sukuyhteisöjen kanssa.

Sukutapahtuma 2022

Tanhuvaaran ja Viitasaaren tapahtumat saivat toiminnasta kiinnostuneet liikkeelle. Kesällä 2022 tavoitteena on järjestää jollekin hallituksen tarkemmin päättämälle suvun kanta-alueelle yksi- tai

kaksipäiväinen tutustumiskäynti bussikuljetuksena. Tapahtumaa valmistelemaan hallitus asettaa toimikunnan, johon kuuluu 3-4 jäsentä, joista ainakin yksi on hallituksen jäsen.

Seuraava sukkokous 2023

Hallitus ryhtyy valmistelemaan seuraavaa sukkokousta sukkokouksen antamien ohjeiden mukaisesti paikan ja tehtävien suhteen. Aiemman käytännön mukaisesti kokouspaikkana voisi olla pääkaupunkiseutu.

TALOUSARVIO

Tulot	Vuosi 2022	Vuosi 2023
Jäsenmaksut v. 2022 290 x 20 € (pl. ainaijsäsenmaksuja maksaneet)	5 700 €	
Jäsenmaksut v. 2023 300 x 20 € (pl. ainaijsäsenmaksut)		5 800 €
Myyntitulot sukukirja	1 000 €	500 €
Muut tulot (standaarit ym.)	200 €	200 €
Sukukokouksen osallistumismaksut		5.000 €
Sukutapahtuma 2022 osallistumismaksut	3.000 €	
Yhteensä	9.900 €	11.500 €
Menot		
Jäsenmaksut ja muut hall. kulut	1 000 €	1 000 €
Lehden julkaiseminen (2 lehteä)	2 600 €	2 700 €
Pankkikulut	150 €	160 €
Hallituksen kulut	700 €	700 €
Kirjanpitokulut	500 €	500 €
Sukuselvityskulut	500 €	500 €
Stipendien jako	500 €	500 €
Sukukokouksen kulut		5 000 €
Sukutapahtuman kulut	3 000 €	
Muut sekalaiset kulut	950 €	440 €
Yhteensä	9.900 €	11.500 €

Tervetuloa Pyynikin kesäteatteriin

Tohvelisankarin rouva

Kesän 2021 päätuotantona nähdään **Maria Jotunin hersyvän hauska komediaklassikko Tohvelisankarin rouva**, joka saa uuden raikkaan ilmeen ohjaaja-käsikirjoittaja **Antti Mikkolan** käsittelyssä. Edellisen kerran Mikkola tarttui Jotuniin Tampereen Teatterin Huojuvassa talossa, joka oli sekä yleisö- että arvostelumenestys.

Tohvelisankarin rouva sai ensi-iltansa 1924 Suomen Kansallisteatterissa ja aiheutti valtavan skandaalin. Jopa Kansallisteatterin rahoitus oli vaakalaudalla. Näytelmän kärkevä, turhamainen ja kohtuuttoman tuntuinen rouva, Juulia, haluaa elämäänsä rahaa ja erotiikkaa. Saako nainen vieläkään sanoa tällaista ääneen? Uskallammeko nauraa sille?

- Teksti on älyttömän hauska ja istuu hienosti Pyynikille. Upean näyttelijäryhmän kanssa näytelmä saa aivan uuden kierteen, kun katsomo pyörii ja Jotunin huumori saa paitsi entistä enemmän fyysistä ulottuvuutta myös autenttisen maiseman, Mikkola lupaa.

Rahan ja rakkauden teemoja humoristisesti ruotiva teos on hersyvän hauska ja moderni. Tohvelisankari Aadolfina nähdään rakastettu **Tom Lindholm** ja hänen tiukkailmeisenä Juulia-nuorikkonaan Tampereen Teatterin **Piia Soikkeli**. Muissa rooleissa mm. **Ola Tuominen, Arttu Ratinen, Pia Piltz, Karoliina Kudjoi, Aimo Räsänen, Pyry Kähkönen, Inke Koskinen** ja **Esme Kaislakari**.

Esitykset 1.6.-14.8.2021. Ensi-ilta perjantaina 4.6.2021 kello 18.00.

Näytelmä on Pyynikin kesäteatterisäätiön, Tampereen Teatterin ja Tampereen Työväen Teatterin yhteistuotanto.

Johan Fredrik Ruuskanen Villakutomaliikkeen perustajana

*Johan Fredrik
Ruuskanen*

Rantasalmen Tuusmäessä 15.4.1867 syntynyt Johan Fredrik Erkinpoika Ruuskanen oli liikemies Kalle Petter Ruuskasen serkku. Kalle Petter eli K.P. Ruuskasesta kerrotaan Ondruskan numerossa 41 sivulla 12 ja sukukirjan ykkösosan sivulla 73. Johan Fredrik muutti Tampereelle kesäkuussa 1880 ja toimi aluksi kauppa-apulaisena ja vuodesta 1892 itsenäisenä kauppiaina Tampereella. Johan eli Juho Fredrik Ruuskanen oli avioliitossa Aina Josefina Nordforsin kanssa ja heillä oli kaksi tytärtä ja kaksi poikaa. Perhetiedot ovat Sukukirjan II osan taulussa 560 (I painos) ja taulussa 582 (II painos).

*Aina Josefina
Ruuskanen
os. Nordfors*

Johan Fredrik yhdessä kauppiaiden Fredrik Björkqvistin ja HJ. Sundvallin kanssa he perusti

avoimen yhtiön Tampereen Villakutomotehdas J. Ruuskanen ja Kumpp., joka merkittiin kaupparekisteriin 9.1.1897. Tarkoituksena oli harjoittaa villakutomatehdasliikettä Tampereella. Yritys aloitti toimintansa 1896 Hallituskatu 23:ssa pihan perällä sijaitsevassa vuokrahuoneistossa ja tehtaassa alkuaan oli yksi kutomakone ja kolme työntekijää. Kolme kuukautta myöhemmin siirryttiin Hämeenpuisto 38:sta vuokrattuun huoneistoon, siihen aikaan kadun nimenä oli Läntinen Puistokatu.

Aluksi valmistettiin kaulahuiveja ja seuraavana vuonna myös villapaitoja. Kaulahuivien värit olivat kirkkaita, jopa räikeitä, sinistä, mustaa ja keltaista käytettiin paljon. Etenkin Pohjanmaalla miehet suosivat räikeitä värejä huiveissaan. Villapaitoja oli eri värisitä ja joissain oli värillisiä raitoja.

Toiminta laajenee

Yhdeksänkymmentäluvulla tehtaan toiminta laajeni ja tehdasta varten rakennettiin kivinen tehdasrakennus Itäinen Puistokatu 49:än. Työntekijämäärä oli jo noussut viiteenkymmeneen. Koneet ja langat hankittiin Saksasta. Merkittävimpänä kilpailijana oli Suomen Trikoo. Toiminnan laajentuessa se vaati lisää pääomia ja avoin yhtiön päätettiin muuttaa vuonna 1906 osakeyhtiöksi nimeltään Oy Tampereen Villakutomatehdas J. Ruuskanen ja Kumpp. Osakepääoma oli 200 tmk. Johan Fredrik Ruuskasesta tuli yhtiön toimitusjohtaja ja muut perustajajäsenet olivat mukana yhtiön hallinnossa.

Toiminnan edelleen laajentuessa tarvittiin uusia toimitiloja ja niitä päätettiin rakentaa Satamakadun ja Koulukadun kulmuksesta ostetulle tontille. Arkkitehti Aug. Krook suunnitteli kivisen tehdasrakennuksen, johon tuli kolme kerrosta ja tilavuutta 8.640 kuutiometriä. Vuonna 1912 tehtaassa oli jo sata kutoma- ja neulekonetta. Tuotteita meni myös vientiin Venäjälle, jopa enemmän kuin kilpailijalta Suomen Trikoolta. Tehtailija Ruuskanen pyrki elämänsä loppuun saakka laajentamaan tehdasta. Tuotevalikoima laajeni kaikkiin trikooalan tuotteisiin. Työntekijöitä oli vuonna 1912 jo

225, joista miehiä oli vain kymmenen lähinnä laitosmiehinä. Palkat vaihtelivat 15-18 markkaan viikossa.

Nils Idman yhtiön johtokunnassa

Johan Fredrik Ruuskanen kuoli 28.9.1910 ja hänen tilalleen yhtiön johtokuntaan valittiin pankinjohtaja Nils Idman. Isännöitsijänä toimi Väinö Pyhälä. Yhtiön nimeksi muutettiin Tampereen Kutomateollisuus Oy ja osakepääomaa korotettiin. Pankinjohtaja Nils Idman tunnetaan Suomen taloushistorian suurimpiin kuuluvasta kavalluksesta, kun vuonna 1912 paljastui hänen SYP:n Tampereen konttorinjohtajana kavaltaneen pankilta valtavan rahasumman, noin 8,6 miljoonaa mk, joka on nykyrahassa noin 30 milj. euroa. Määrä vastasi kymmentä prosenttia Suomen suuruhtinaskunnan budjetista. Rikoksestaan Idman sai 15 vuoden rangaistuksen, josta hän kärsi armahduksen saatuaan seitsemän vuotta. Anastettuja varoja hän käytti mm. Hatanpään kartanon Idmanin huvilan rakentamiseen, jonka kerrottiin maksaneen puolet Tampereen tuomiokirkon hinnasta. Idmanin tultua vangituksi väärinkäytöstensä perusteella hänen tilalleen valittiin Kutomateollisuuden johtokuntaan J. Th. Durchman.

Suomen itsenäistymisen aika

Vuonna 1916 tehdasrakennusta laajennettiin, jolloin koko tilavuus nousi yli 10.000 kuutiometrin. Fredrik Björkqvist luopui omistuksestaan yhtiössä ja hänen tilalleen omistajaksi tuli yhtiön isännöitsijä Väinö Pyhälä. Ensimmäisen maailmansodan aika toi vaikeuksia yhtiön toimintaan, joskin jotkut tuotteet kävivät kyllä hyvin kaupaksikin. Vuoden 1918 tapahtumat toivat vaikeuksia Tampereelle. Kapinalliset vaativat tehdasta luovuttamaan valmisteensa, mutta yhtiön johto kieltäytyi luovutuksista. Yhtiön johto vangittiin kapinallisten toimesta ja tehtaan tuotteet tulivat kapinallisuuden käyttöön. Johtaja Ruuskasen leski Aina Nordfors toimi yhtiön kassanhoitajana ja sai yhtiön rahavarat pidettyä yhtiön hallussa.

Yhtiö myydään Suomen Trikoolle

Vuonna 1919 yhtiön omistajat päätyivät yksi toisensa jälkeen siihen, että yhtiön osakekanta myydään kilpailijalle Suomen Trikoo Oy:lle ja johtohenkilöt luopuivat tehtävistään yhtiön johdossa. Aluksi Kutomateollisuus osakeyhtiö pidettiin erillisenä yhtiönä Suomen Trikoon omistuksessa, mutta vuoden 1928 alusta Tampereen Kutomateollisuus Oy sulautettiin Suomen Trikoo Oy:hyn. Tehtaassa valmistettiin sukkiä 1920-luvulta alkaen. Sukkien valmistamiseen tarvittavia koneita hankittiin Englannista ja Amerikastakin saakka. Toisen maailmansodan aikana tehtaalla valmistettiin pääasiassa miesten sukkiä ja alusvaatteita armeijan tarpeisiin.

Sukkatehdas talvi-iltana 1930-luvun lopulla

Vientiin alettiin panostaa 1950- ja 1960-luvuilla. Tähän tarkoitukseen luotiin uusia tuotemerkkejä, kuten Revontuli ja Finnwear. Finlayson osti Suomen Trikoon vuonna 1983. Suomen Trikoo -nimi jäi pois käytöstä vuonna 1996. Nanso puolestaan osti Suomen Trikoon liiketoiminnan vuonna 2005. Nanson toiminta on tällä hetkellä keskittynyt Nanso- ja Vogue-brändeihin.

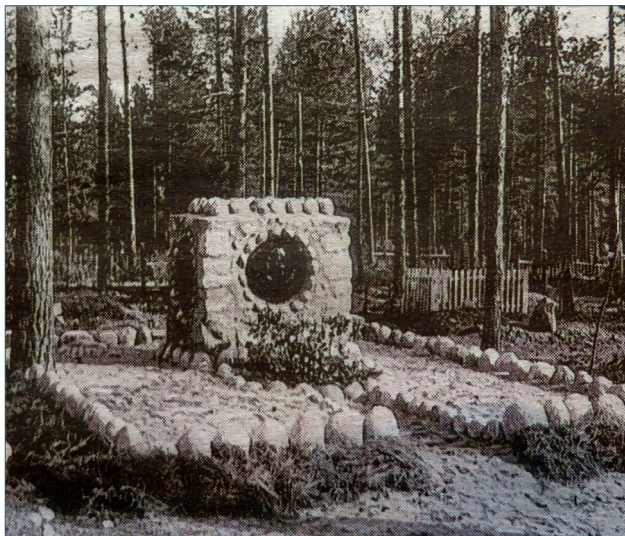
Lähteet:

Suomen Trikoo 1903-1953
Mikko Ruuskanen, J.F. Ruuskasen pojanpoika
Wikipedia: Nils Idman, Suomen Trikoo, Nanso

Markku Ruuskanen

Hautamuistomerkki kertoo tarinaa

”Menneitä aikoja”

Mielenkiintoinen muistomerkki, jota ei voi olla huomaamatta.

Kuvan hautamuistomerkki on Siilinjärven Viinamäen hautausmaalla. Siinä lukee Työn ja totuuden mies **Ierikka Vilho Keinänen** s. 18.3.1851- k.16.4.1928. Kirkon kirjoissa **Erik Wilhelm Keinänen**.

Erik oli maanviljelijänä Kaavilla. Perheessä oli neljä poikaa. Yksi heistä oli lähtenyt Amerikkaan, eikä pitänyt yhteyttä sukulaisiin. Yhdestä tuli metsäalan ammattilainen, ja Juho oli opettajana Tuusulassa.

Erik viljeli kotipeltojaan isän ollessa mukana. Asiat kuitenkin vaativat, että oli pois lähdeittävä, ei silloin ollut pankki pelastajana.

Poika Erik tuli perheeseen 1920-luvulla Kasurilan Murron tilalle, jonka oli ostanut. Isä Erik taas kierteli satunnaisissa töissä Kuopion seudulla. Kun voimat ehtyivät työntekoon, hän tuli Murrolle poikansa perheen luo. Siellä Erikin Anna-vaimo piti hyvän huolen ukista kuolemaan asti.

Erikin Juho-poika suunnitteli muistomerkkin ja toteutti sen veljensä Erikin kanssa. Varmaan ovat perilliset sukuhautaa hoitaneet, kun ovat isoilla mukulakivillä aluetta merkinneet. Olihan

Erikillä ja Annalla neljä poikaa ja neljä tyttöä. Varmaan nuo kukat kuvassa ovat juhannusruusuja. Niitä kasvoi haudalla ensimmäisen kerran käydessäni. Juurakkoa siinä on vähän vieläkin. Tuo mänty on poistettu ja oikeaan kulmaan on kasvanut kuusi.

Setäni **Viljo Ruuskanen** kertoi tästä muistomerkistä yli 30 vuotta sitten minulle.

Syyskuussa 1931 on Murrolla pidetty Aino-tyttären ja setäni Viljon häät. Niin Ainosta tuli Nilsiäns puolelle Pajulahden taloon emäntä. Siellä minä näin Ainon äidin ja sisaruksiaan.

Taas oli Murrosta perheen lähdettävä samoista syistä kuin Kaaviltakin. Menivät Riistavedelle, siellä oli yksi poika maanviljelijänä ja sukua on edelleen.

Murrosta lähtö tapahtui ehkä jo 1930-luvun alkupuolella. Toinen poika oli maanviljelijänä Maaningalla. Tämä poika asuu Maaningan Patamäessä ja sieltä **Matti Keinäseltä** olen saanut tietoja ja tuon kuvan. Se innosti minua kirjoittamaan tätä. Olin aiemmin nähnyt kuvan vähän eri kulmalta otettuna.

Ruuskasten sukukirjassa on Ainon syntymä vuonna 1910 Kaavilla. Ehkä kaikki kahdeksan lasta on siellä syntynyt. Murrolle muuttaessa lapset eivät olleet iältään työhön kykeneviä. Ainolle Erik Wilhelm on ukki ja Matille isoukki.”

Tämä kirjoittamani hautamuistomerkkin tarina oli meidän paikallislehdessä **Uutis-Joussa 24.9.2020.**

Jatkan vähän lisää:

Suku jatkuu Keinäsinä täällä Savossa useammalla paikkakunnalla ja Etelä-Suomessakin. Keinäsillä ei ole sukuseuraa.

Poika Erikin Aino-tyttären myötä suku jatkuu setäni Viljon kautta Ruuskasina Nilsiässä kaikissa seuraavissa sukupolvissa. Onhan syntynyt tyttöjä ja yksi poika joka avioliitossa, joten Ruuskasissa on toivoa pitää yllä tarinaa muistomerkistä ja suvun esi-isästä Ainon puolelta.

Meillä Siilinjärvellä oli kolmena iltana

hautausmaakävelyä ja -esittelyä. Tästä ei ollut tietoa seurakunnassakaan. Tämäkin tieto, minkä minä sain kirjoitettavaksi, tuli paljon sen jälkeen aivan sattumalta. Olin tästä ajatellut aiemmin kirjoittaa, mutta en saanut kuvaa, jonka olin Ainolla nähnyt. Ilman kuvaa en halunnut kirjoittaa ja silloin ei olisi ollut näin paljon tietoakaan ja hyvä näin.

Nyt meillä uusitaan hautausmaan ympärysaitaa. Noin puolet on uusittu, tulee kuusaidan tilalle rauta-aita. Nyt tämä muistomerkki näkyy jo kylän puolelta aika hyvin tieltä katsottuna. Kun Kasurilantien puoleinen aita uusitaan ensi kesänä, niin hyvin näkyy jo siltäkin puolelta.

Sitä käyvät satunnaiset kulkijatkin katsomassa. Olen tavannutkin sellaisia.

Kaisa Miettinen

Heinänteko

Heinäkorjuu käynnissä

Karjan talvirehu koostui vanhastaan niittyheinistä sekä oljista ja lehtipuista riivityistä ja kuivatuista lehdeksistä. Rukiinolkia annettiin sellaisenaan karjalle tai silputtuna appeena eli haudarehuna. Rehuseoksiin käytettiin puimajätteitä eli ruumenia ja huonoina vuosina jopa jäkälää tai lumpeiden lehtiä. Kuivattuja kuusenneulasia tai kalajauhoakin saatettiin käyttää rehuna. Parhaat heinät annettiin hevosille, jotka olivat rehunjaossa aina etusijalla. Hevonen oli talon vaurauden mittapuu ja mitä komeampi hevonen, sitä tyytyväisempi

isäntä oli.

Ennen vuotta 1870 elettiin vanhan maatalouden aikaa, jolloin tärkeintä oli viljelyn maan ja niittyjen suhde. Yhtä peltohehtaaria kohden oli hyvä olla kolmin- tai nelinkertainen määrä niittyjä, jotta karjalle saataisiin rehu turvattua.

Suurien nälkävuosien jälkeen alettiin vähitellen ymmärtää, että karjatalouden kehittäminen oli elintärkeää, jotta ihmiset saatiin ruokittua entistä paremmin. Sekä Pietari että Helsinki alkoivat tarvita entistä enemmän karjataloustuotteita samoin kuin muutkin kaupunkialueet. Uusia karjasuojia saatiin rahoitettua, kun puunmyyntitulot kasvoivat metsänomistajille. Lypsykarjasta tuli tulevaisuuden toivo maailmansotien välisenä aikana ja lehmät sekä muu karja tarvitsivat entistä enemmän heinää rehuksien.

Monenlaista rehua ja karjaa tarvitaan

Heinän viljely pelloissa alkoi vähitellen yleistyä ja karjaa saatiin lypettyä ympäri vuoden, kun aiemmin lypsykarja oli ollut ummessa eli maidottomana pitkän talven ajan rehunpuutteesta johtuen. Heinää annettiin karjalle 1800-luvun alkupuolella kolmisen kiloa ja sata vuotta myöhemmin neljästä kahdeksaan kiloon päivässä.

Heinällä tarkoitettiin ennen siementen tuleentumista niitettyä ja kuivattua heinää. Korsirehuihin luetaan heinän lisäksi oljet, ruumenet, lehdekset, kaislat ja jäkälätkin. Tuorerehuina karjalle syötetään myös laidunruohoa, säilörehuja, juurikkaita ja niiden naattejakin. Väkiirehuihin luetaan viljat ja siemenet sekä erilaiset öljykasveja tehdyt kakut ja rouheet.

Karjanjalostus on rehujen ohella oleellisesti parantanut lypsykarjatalouden tuottavuutta. Aiemmin yleinen suomenkarjarotu oli tervettä ja sinnikästä lajia, joka kesti talvet huonommallakin hoidolla. Varjopuolena oli, että suomenkarjalehmät lypsivät vähän. Karjanjalostus alkoi suuremmassa määrin 1800-luvun lopulla, kun Skotlannista alettiin tuoda ayrshire-rotuisia jalostuseläimiä. Vähitellen ayrshire-rodusta tuli suurempien tilojen ja lopulta pienempienkin tilojen valtarotu. Myöhemmin

myös friisiläisrotua käytettiin lypsykarjana ja lihakarjanjalostukseen on tullut useita uusia rotuja, kuten charolais-, hereford- ja Ylämaankarjarodut.

Erilaisia kasvupaikkoja ja kasvilajeja käytetään

Niitty tai niittu tarkoitti alkujaan kansankielessä samaa kuin heinämaa. Niityt olivat puuttomia tai lähes puuttomia maa-aloja, joissa kasvoi luonnonvaraista heinää, ruohoa tai saraa. Niitty voi olla vetistä kortteikkaa, suoniittyä tai kuivaa ketoa. Kuivat maaniityt olivat yleensä ihmisten raivaamia, joissa oli vain ohut multakerros tai sitä ei ollut juuri lainkaan. Länsi-Suomessa oli hyvin laajoja niittyalueita ja paljon niittyjä oli myös Ylä-Savossa, kuten Kiuruvedellä. Suoalueita raivattiin pelloiksi ja niittyjäkin otettiin viljelykäyttöön heinän kasvua varten. Heinänviljelyä aloitettiin monesti takamailla sijaitsevilla uudispelloilla sekä suoviljelyksillä ja parhaat peltoalueet varattiin viljankasvatukseen.

Toisen maailmansodan jälkeisenä aikana peltoalasta oli hieman yli puolet nurmena ja nurmen osuus kasvoi pohjoiseen mentäessä. Nurmista noin 80 % kasvoi niittoheinää ja loppuosa oli laitumena. Karjattomien talouksien yleistyessä 1960-luvun loppupuolella nurmen osuus alkoi vähentyä. Vielä 1970-luvun puolivälissä yli 60 % korjattiin kuivaheinäksi ja vain 10 % säilörehuksi. Loppuosa käytettiin laitumena tai siemenviljelyyn.

Heinäkasveista yleisin oli timotei eli nurmitähkiö. Sen valta-asemaa ovat uhanneet vain apilas ja nurmipuntarpää-kasvit. Heinänsiemensekoituksissa käytettiin myös koiranruohoa ja nurminataa sekä muitakin kasvilajeja. Timoteissa on jäykkä tähkä ja kasvi on peräisin Pohjois-Amerikasta, josta sitä ensi kerran tuotiin Englantiin 1700-luvulla. Apilasta viljeltiin aluksi herraskartanoiden pelloilla, joista sen käyttö sitten levisi myös muiden viljelijöiden käyttöön. Heinänviljelyä haittasivat rikkakasvit, joista yleisin oli tuoksuton ja rehevä saunakukka, joka levisi kylvösiementen ja lannan mukana peltoihin. Rikkaruohoja on perinteisesti hävitetty kesannoinnilla, rikkaruohoalueiden niitolla ja myrkyttämällä.

Heinät piti niittää huolella

Heinän kuivaus ulkona vaati kuivaa säätä ja sään ennustaminen oli tärkeää. Savossa sanottiin: ”Tulloo hyvät seät, kissa vutkehtii lattialla” ja jopa kissojen liikkeistä säätä pyrittiin ennustamaan. Jos kissa söi heiniä tai katsoi ikkunasta ulos, ennustettiin sen tietävän huonoja säitä. Poutasää oli parasta ja joka kesä odotettiin pitkiä Eliaanpoutia heinäntekoa helpottamaan. Hermanninpäivä 12. heinäkuuta oli yleinen heinäaloitusajankohta eteläisessä Suomessa. Jaakonpäivänä 25.7. piti heinätyöt olla puolessa ja Uolevina 29.7. viikatteet oli nostettava naulaan.

Ennen koneiden yleistymistä heinät niitettiin viikatteella. Heinätyöt tehtiin yleensä suuremmalla väellä ja niittäjiä oli monesti useampia. Välillä hörpättiin juomista, syötiin ja levättiin hetki ja työ jatkui uudelleen.

Heinäväkeä kahvitaulla

Jokaisella oli oma niittokaistansa ja paidat, housut sekä jalkineet kastuivat hiestä ja kosteista heinistä. Heinä katkesi luonnonniityillä parhaiten aamukasteen aikaan. Siksi niitto alkoi varhain aamulla kolmen, neljän aikaan ja sitä jatkui useamman viikon ajan. Heinän katkaisukohdan korkeus piti osata, sillä lian matalaksi niitetty sänki mädäntyi etenkin vetisillä niityillä.

Vanhastaan heinänteossa tarvittiin viikate, hiomakivi ja harava. Viikatteita eli viitakkeita oli lyhyt- ja pitkävartisia. Lyhytvartisen viikatteen varsi oli aina väärä ja varren pituus määräyty niittäjän mittojen mukaan. Puhuttiin väärävarsi- eli kynkkävarsi viikatteesta. Varsi tehtiin luonnonvääreistä puusta, joka oli koivua

tai leppää. Pitkävartiset viikatteet yleistyivät, kun siirryttiin tasaisemmille peltomaille niittämään viljeltyä heinää. Terät käytettiin sepällä teroitettavina ja niitä säilytettiin aittojen orsilla. Terät vaurioituivat usein kiviin osuessaan ja niitä hiottiin hiekkakivisellä tahkolla tai mukana kannettavilla hiomakivillä eli liipalla, jota piti kostuttaa vedellä.

Koneellinen heinänteko yleistyi 1900-luvulla

Hevosvetoiset niittolaitteet oli keksitty 1831 amerikkalaisen Cyrus McCormickin toimesta ja ensimmäiset niittokoneet tulivat Suomeen suurtiloille 1850-60-luvuilla. Yleiseen käyttöön ne tulivat maaseudulla vasta 1900-luvun alkuvuosikymmeninä peltoviljelyyn siirtäessä. Tehokkuus kyllä lisääntyi, sillä kahden hevosen vetämä niittokone teki saman työn kuin yhdeksän niittomiestä samassa ajassa.

Niittokoneeseen kuului vetolaite ja leikkaava terä. Vetolaitteessa oli kaksi pyörää, akseli, ajajan istuin ja vetolaite. Leikkuulaite koostui edestakaisin liikkuvasta terästä ja kiinteästä sormi- eli kynsitangosta, jonka kummassakin päässä oli kengät, minkä varassa laite liikkui maan pinnalla. Niittokoneen käyttö vaati teknistä osaamista ja hevosten oikeaa hallintaa. Koneiden hallinta uskottiin usein talon nuorimmille miehille, kun vanhemmat ukot eivät uskoneet koneiden voimaan.

Parihevosten rinnalle alkoi vähitellen ilmestyä myös konekäyttöisiä peltohirvuja eli traktoreita itsenäistymisen ensimmäisinä vuosikymmeninä. Ensimmäisen traktorit olivat rautapyöräisiä raskaita koneita ja ne olivat myös kömpelöitä käyttää. Pienemmille tiloille traktorit yleistyivät vasta toisen maailmansodan jälkeisinä vuosikymmeninä. Pientilat pärjäisivät hevosilla, jotka olivat eläviä olentoja ja mukavia isäntien kavereita. Traktoreiden käyttö peltotöissä edellytti erilaisten laitteiden hankintaa ja heinän niittoa varten hankittiin traktorivetoisia niittokoneita. Tämä lisäsi entisestään tehokkuutta heinän niitossa.

Heinän kuivaus oli tärkeää

Luonnonniityillä heinä kuivattiin maassa ja haravaväen tehtävänä oli pöyhiä heiniä

kuivauksen parantamiseksi. Parhaiten kuivaus sujui tuulisella ja aurinkoisella säällä. Heinät haravoitiin aaltomaiseksi harjanteeksi karheelle ja heiniä käännettiin siten, että maata vasten olleen heinät tulivat päällimmäisiksi. Yöksi heinät saatettiin koota rukoihin pieniksi kasoiksi, jota sitten aamulla taas levitettiin auki kuivumaan.

Haravassa oli varren lisäksi lapa ja siihen kiinnitetyt piikit. Haravan koko vaihteli sekin käyttäjän koon mukaan. Koneistuksen yleistyessä pelloille ilmestyi ensin hevosvetoisia haravakoneita, joiden päällä oli ajajan istuin ja myöhemmin haravakoneetkin olivat traktori-vetoisia. Nykyaikaa lähestyttäessä tulivat heinän käsittelyyn heinän pöyhimistä varten suunnitellut pöyhimet.

Heinän kuivausta varten käytettiin 1800-luvulla haasioita, jotka olivat puurakenteisia orsia, joille heinät pantiin kuivumaan. Orret roikkuivat pielipuiden varassa vaakasuorassa ja niitä oli useampia päällekkäin. Heinät voitiin nostaa haasioille heti niiton jälkeen kuivumaan. Haasiakuivaus oli hyvin työvaltainen menetelmä ja vähitellen sen korvasi seiväskuivaus.

Heinäseipäät tehtiin oksikkaasta nuoresta kuusesta, petäjästä, koivusta tai lepästä. Alkuaikoina seipäaseen jätettiin noin 60 sentin mittaisia oksia eri puolille sojottamaan. Heinien nostoa seipäille ei enää tehty pelkästään käsillä tai haravilla, vaan nostoa varten tarvittiin heinähankoja. Aluksi ne olivat kokopuisia ja myöhemmin yleistyivät rautateräiset hangot. Lopulta koko hangotkin olivat rautaisia, sillä ne olivat puisia kestävämpiä.

Oksaiset heinäseipäät olivat kuitenkin hankalia käsitellä ja tekniikkaa kehitettiin kairaamalla heinäseipäisiin reikiä joko yksi, kaksi tai kolme kappaletta. Reikiin asetettiin tappeja ja tappien asettaminen oli monesti pienten lasten työtä, se kun ei vaatinut paljon voimia toisin kuin heinän nosto seipäille.

Seipäät olivat noin kahdeksan senttiä paksuja ja ne teroitettiin molemmista päistä. Seiväs lyötiin rautakangella tehtyyn reikään noin puolen metrin syvyyteen. Jos seiväs oli liian matalalla maassa, tuulisella säällä heinäseipäät saattoivat kaatua tuulenpuuskien niitä riepotellessa. Ennen

seivästyksen aloittamista heinän annettiin kuivahtaa maassa muutama tunti. Seipäälle heiniä ei saanut laittaa liian tiukkaan, sillä silloin ne eivät kuivaneet tarpeeksi hyvin. Seipään alimmat heinät piti olla irti maasta, sillä muuten maassa olevat heinät eivät kuivuneet vaan alkoivat varsinkin sateisilla säillä mädäntyä. Heinien piti ulottua yli heinäseipään kärjen, ettei vesisade valuisi pitkin seipään vartta ja mädäntäisi keskellä seivästä olevia heiniä. Seipäitä tarvittiin neljän hehtaarin heinäpeltoa varten 300 kappaletta. Käyttöikä heinäseipäillä oli keskimäärin kymmenen vuotta, mutta hyvin varastoituina niiden käyttöikää saatiin nostettua. Nykyaikana heinäseipäät ovat varmaankin kaikkein yleisin sisustustarvike sekä ulko- että sisätiloissa taajamiin ja kaupunkeihin muuttaneiden maatalojen lasten talouksissa ja ravintoloissakin.

Heinäseipäät ovat poistuneet nykyaikana maaseudun maisemista lähes kokonaan ja tilalle on tullut koneelliset paalausjärjestelmät, joissa heinät saadaan säilöttyä muovisiin heinäpaaleihin tuoreena eikä niitä tarvitse kuivata niin tarkkaan kuin aiemmin heinäseipäitä tai kovapaaleja käytettäessä.

Heinät piti säilyttää huolella

Heinää tehtiin entisaikaan hyvinkin laajoilta alueilta eikä niitä ehditty siirtää aina pihapiiriin kaukana sijaitsevilta niityiltä ja suopelloilta. Vanhastaan heinät koottiin suuriin kekoihin eli aumoihin tai suoviin. Uskottiin, ettei hyvä heinä pilaannu suovalla, mutta näin ei tapahtunut, ellei suovaa ollut tehty kunnolla. Hyvän talviheinän edellytys oli huolellinen varastointi. Heinäsuovat olivat joko pitkulaisia pieleksiä tai pyöreitä kekoja. Pielekset olivat yleisiä varsinkin Itä-Suomessa ja Pohjois-Savossa niitä nimitettiin sauraksi.

Pieleksen pohjalle asetettiin aidaksia, riukuja tai vesoja. Tukeva pohja saatiin vanhoista hirsistä. Huonompia heiniä nostettiin pieleksen päälle suojaksi eli kattoheiniksi. Jyrsijöitä karkotettiin tuomenoksilla ja koiruoholla. Heinän säilyvyyden parantamiseksi niiden sekaan alettiin jo 1800-luvulta alkaen heitellä suolaa. Sen tarkoituksena oli tuhota homesieniä ja estää heinien kuumenemisen.

Suovassa säilytetystä heinästä pilaantui aina vähintään kymmenesosa. Vähitellen alettiin rakentaa heinäpeltojen reunaan tai keskelle puisia heinäsuojia eli heinälatoja. Kaikilla mökkiläisillä ei ollut omia peltoja, vaan he keräsivät heinänsä teiden varsilta ja säilyttivät niitä edelleen heinäsuovissa. Alkujaan heinälatoja oli talouskeskusten yhteydessä ja myöhemmin niitä rakennettiin kaukaisille peltolohkoillekin. Ladot tehtiin yleensä kuusesta tai männystä ja ne rakennettiin alushirsien tai nurkkakivien päälle. Lattia nostettiin ylös maasta pyöreiden aidasten tai hirsien päälle ja seinät tehtiin harvoiksi. Katto katettiin laudoilla, oljilla tai tuohilla, myöhemmin myös päreillä.

Karjasuojia eli navettoja uusittaessa niistä alettiin tehdä 1900-luvulla kaksikerroksisia ja yläkertaan tehtiin tilat heinän säilytystä varten. Navetan välikatossa olleen aukon läpi heinät oli helppo pudottaa suoraan karjan eteen pöydälle syötäväksi. Näiden tilojen käydessä pieniksi niiden lisäksi tehtiin myöhemmin lauta-rakenteisia heinävarastoja eli saraneita.

Navetan vintti heinävarastona

Heiniä pitää siirtää paikasta toiseen

Heinän kuljetusta tehtiin ennen hevosten käyttöä takkavitsoilla, joiden avulla heinät saatiin siirrettyä paikasta toiseen kantamalla. Heiniä kannettiin myös kahden pitkän seipään päällä. Näitä nimitettiin sapilaiksi. Jos hevosia oli käytettävissä, heiniä siirrettiin heinäreellä tai heinäkärryillä sulan maan aikaan. Traktoriaikaan siirryttäessä käyttöön tulivat heinähännät ja kumipyöräiset heinäkärryt. Heinähäntiä hankittiin pienillekin tiloille ja niillä oli helppo siirtää heinä lyhyitä matkoja pellolta latoihin tai

muihin heinäsuojiin. Heinäkuormat piti tehdä heinäkärryihin huolella, sillä niihin pyrittiin laittamaan mahdollisimman paljon heiniä kerrallaan. Huonosti tehty heinäkuorma saattoi kaatua ja aiheuttaa tarpeetonta lisätyötä.

Heinätyöt kotitilallani Rantasalmella

Kotitaloni oli 1960-luvulla keskikokoinen maatila, jossa harjoitettiin lypsykarjataloutta. Karjalle piti koota heiniä ja lapsuudessani heinät kuivattiin heinäseipäillä. Hevosesta oli luovuttu 1960-luvulle tultaessa ja niitto sekä haravointi tehtiin koneellisesti. Heinän seivästys oli rankkaa työtä, joka vaati paljon fyysistä voimaan, jota nyt ei lapsilla ollut liikaa milloinkaan. Lapset osallistuivat voimiensa mukaan heinäseivästyksen ja heinien siirtoihin pellolta latoon. Heinäkasan polkeminen oli mieluista puuhaa ja ladon orsilta hyppiminen heinäkasaan kävi aivan leikistä. Heinätappien laittokin sujui pienempänäkin aivan hyvin.

Vanha navetta oli tullut tiensä päähän ja se korvattiin uudella navetalla 1960-luvun puolivälissä. Itse olin tuolloin kymmenvuotias ja muistan eräänkin kerran itse seivästäneeni pitkän rivin heinäseipäitä muiden perheenjäsenten ollessa muissa karjanhoito- ja rakennustöissä. Siitä taisi jopa tulla hieman kehujakin, joita ei muuten siihen aikaan juurikaan lapsille annettu. Heinänteossa meillä oli yksi naapurin minua pari vuotta vanhempi poikakin avustamassa, ja hänen kanssaan ajoimme välillä monen kilometrin matkan järven rantaan uimaan. Hiki kyllä tuli uudelleen paluumatkalla, mutta pääsimmhän kuitenkin järvessä pulahtamaan.

Heinänteon loppuessa viimeisen heinäkuorman valmistuttua pellolla oli aina tapana huutaa kovaan ääneen: ”Heinänteko loppu”, jotta naapuritkin pysyivät aikataulustamme perillä. Se oli hauskin hetki raskaan työrupeaman lopuksi.

Lähde: Sirkka-Liisa Ranta: Hellettä, heinäpoutaa

Markku Ruuskanen

Sukuseuran hallituksen yhteystiedot

Puheenjohtaja, sukututkija

Markku Ruuskanen

Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää.

Email: [markkuj.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi)

p. 050 5729534

Varapuheenjohtaja

Outi Rytönen

Kirkkosaarentie 313, 72400 Pielavesi

Email: [outirytonen\(at\)gmail.com](mailto:outirytonen(at)gmail.com)

p. 040 8455363

Sihteeri

Marjatta Vesterinen

Hatsalankatu 27-29 E 67, 70110 Kuopio

Email: [vesterinen.marjatta\(at\)gmail.com](mailto:vesterinen.marjatta(at)gmail.com)

p. 0408379460

Jäsenasiat, osoitteenmuutokset

Veli-Pekka Ruuskanen

Korppaanmäentie 16 B 17, 00300 Helsinki

Email: [vpruuskanen\(at\)outlook.com](mailto:vpruuskanen(at)outlook.com)

p. 050 3111 377

Kotisivujen ja facebook-sivujen ylläpito

Juha-Pekka Ruuskanen

Punatulkunkuja 16 b, 03100 Nummela

Email: [juha-pekka.ruuskanen\(at\)hotmail.fi](mailto:juha-pekka.ruuskanen(at)hotmail.fi)

p. 040 7564559

Seppo Ruuskanen,

Hoilonkatu 6, 18150 Heinola

Email: [sepe.ruuskanen\(at\)gmail.com](mailto:sepe.ruuskanen(at)gmail.com)

p. 0400 770323

Jari Ruuska

Hiekkaharjuntie 11 A 3, 01300 Vantaa

Email: [jari.ruuska\(at\)vantaa.fi](mailto:jari.ruuska(at)vantaa.fi)

p. 044 5012964

Annukka Ruuskanen

Valhallankatu 6 A 2, 00250 Helsinki

Email: [annukka.ruuskanen\(at\)tnl.fi](mailto:annukka.ruuskanen(at)tnl.fi)

p. 050-5403802

Arja Suuronen

Uistintie 2 B 9, 90550 Oulu

Emai: [suuron\(at\)gmail.com](mailto:suuron(at)gmail.com)

040 7753288